

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 190 (XXXIV) — Nr. 565

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 9 iunie 2022

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 358 din 26 mai 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal	2–10
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
104. — Ordin al președintelui Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare pentru aprobarea Normei privind cerințele de elaborare și implementare a programului de protecție împotriva radiațiilor ionizante pentru activitatea de transport de materiale radioactive	11–15

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 358

din 26 mai 2022

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Daniela Ramona Marițiu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, excepție ridicată de Roland Lucian Stoica în Dosarul nr. 2.380/63/2016 al Tribunalului Dolj — Secția penală, de Ioan Călin Abrudean în Dosarul nr. 1.867/85/2016 al Tribunalului Sibiu — Secția penală, de Marius Gabriel Smaranda în Dosarul nr. 6.010/215/2018 al Judecătoriei Craiova — Secția penală, de Anghel Sandu în Dosarul nr. 458/104/2019/a1 al Tribunalului Olt — Secția penală, de Ioan Huntai în Dosarul nr. 11.649/197/2018/a4 al Judecătoriei Brașov — Secția penală, de Marius Gabriel Smaranda în Dosarul nr. 1.070/54/2019 al Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori, de Vasile Dumitru în Dosarul nr. 9.928/279/2016 al Curții de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, de Mititelu Adrian Marin în Dosarul nr. 5.997/63/2016 al Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori, de Ștefan Emil Matei în Dosarul nr. 46.638/3/2015 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și de Rodica Vlad în Dosarul nr. 4.708/101/2013 al Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 5 mai 2022, în prezența reprezentantei Ministerului Public, procuror Nicoleta-Ecaterina Eucarie, a domnilor avocați Lucian Stuparu și Artin Sarchizian, precum și a domnului Vasile Dumitru, autor al excepției. Dezbaterile au fost consemnate în încheierea de ședință din acea dată, când Curtea a dispus conexarea dosarelor nr. 2.743D/2019, nr. 2.744D/2019, nr. 2.981D/2019, nr. 3.129D/2019, nr. 160D/2020, nr. 584D/2020, nr. 706D/2020, nr. 793D/2020 și nr. 838D/2020 la Dosarul nr. 2.741D/2019, care a fost primul înregistrat. Având în vedere cererea de întrerupere a deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, Curtea, în conformitate cu dispozițiile art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a amânat pronunțarea pentru data de 17 mai 2022, respectiv 26 mai 2022, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, reține următoarele:

3. Prin Încheierea din 16 septembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 2.380/63/2016, **Tribunalul Dolj — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal**, excepție ridicată de Roland Lucian Stoica într-o cauză penală.

4. Prin Încheierea din 2 octombrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 1.867/85/2016, **Tribunalul Sibiu — Secția penală**

a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, excepție ridicată de Ioan Călin Abrudean într-o cauză penală.

5. Prin Încheierea din 1 octombrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 6.010/215/2018, **Judecătoria Craiova — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal**, excepție ridicată de Marius Gabriel Smaranda într-o cauză penală.

6. Prin Încheierea din 24 octombrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 458/104/2019/a1, **Tribunalul Olt — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal**, excepție ridicată de Anghel Sandu într-o cauză penală.

7. Prin Încheierea din 15 noiembrie 2019 (astfel cum a fost îndreptată prin Încheierea din 18 noiembrie 2019), pronunțată în Dosarul nr. 11.649/197/2018/a4, **Judecătoria Brașov — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal**, excepție ridicată de Ioan Huntai într-o cauză penală.

8. Prin Încheierea din 5 decembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 1.070/54/2019, **Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal**, excepție ridicată de Marius Gabriel Smaranda într-o cauză penală.

9. Prin Decizia nr. 327 din 30 martie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 9.928/279/2016, **Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal**, excepție ridicată de Vasile Dumitru într-o cauză penală.

10. Prin Încheierea din 29 mai 2020, pronunțată în Dosarul nr. 5.997/63/2016, **Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal**, excepție ridicată de Mititelu Adrian Marin într-o cauză penală.

11. Prin Decizia nr. 289 din 22 mai 2020, pronunțată în Dosarul nr. 46.638/3/2015, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal**, excepție ridicată de Ștefan Emil Matei într-o cauză penală.

12. Prin Încheierea din 27 mai 2020, pronunțată în Dosarul nr. 4.708/101/2013, **Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal**, excepție ridicată de Rodica Vlad într-o cauză penală.

13. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorii acesteia arată că, prin Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate

și a constatat că soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea „oricărui act de procedură în cauză”, din cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, este neconstituțională. În continuare, invocă prevederile art. 147 alin. (1) din Constituție, precum și ale art. 31 alin. (1) și (3) din Legea nr. 47/1992 referitoare la efectele deciziilor Curții Constituționale, apreciind că după 45 de zile de la publicarea deciziei de admitere, instanțele judecătorești trebuiau să constate că dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal și-au încetat efectele juridice.

14. Or, în practică, instanțele judecătorești au statuat că decizia Curții Constituționale este o decizie interpretativă, iar nu una pură și simplă de imediată aplicare. În acest context, apreciază că dispozițiile de lege criticate nu sunt clare, previzibile și predictibile, întrucât nu permit persoanei acuzate să cunoască în ce condiții și prin ce acte se întrerupe cursul prescripției răspunderii penale. Astfel, textul de lege criticat nu este suficient de clar și explicit stabilit la nivel legislativ, fapt ce are consecințe directe atât asupra persoanei aflate în ipoteza normei, cât și pentru instanța chemată să aprecieze cu privire la temeinicia și legalitatea solicitărilor.

15. Autorii excepției susțin că prescripția răspunderii penale este o cauză de stingere a răspunderii penale și, implicit, a acțiunii de tragere la răspundere penală, determinată și justificată de efectele trecerii timpului. Întreruperea cursului termenului de prescripție a răspunderii penale devine eficientă într-o manieră completă doar în condițiile reglementării unor pârguri legale de încunoștințare a persoanei în cauză cu privire la începerea unui nou termen de prescripție.

16. Autorii excepției apreciază că prescripția aparține dreptului penal material și este supusă atât exigențelor de calitate a legii, impuse prin prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5), cât și exigențelor ce decurg din principiul legalității incriminării și a pedepsei consfințit de art. 23 alin. (12) din Constituție. Așa fiind, se impune a fi garantat caracterul previzibil al efectelor dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, prin asigurarea posibilității de a cunoaște aspectul intervenirii întreruperii cursului prescripției răspunderii penale și al începerii cursului unui nou termen de prescripție.

17. În concluzie, autorii excepției consideră că dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal sunt lipsite de previzibilitate, fiind contrare principiului legalității incriminării, întrucât în forma rămasă în vigoare după publicarea deciziei de admitere a Curții Constituționale și prin nepunerea dispozițiilor în acord cu Legea fundamentală în termenul constituțional, acestea nu permit persoanei acuzate de săvârșirea unei fapte penale să cunoască în ce condiții se întrerupe cursul prescripției.

18. **Tribunalul Dolj — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Arată că prin Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea „oricărui act de procedură în cauză”, din cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, este neconstituțională. În continuare, invocând prevederile art. 147 alin. (1) din Constituție, instanța judecătorească arată că legiuitorul nu a intervenit asupra prevederilor criticate, rămânând ca instanțele de judecată să aplice instituția prescripției răspunderii penale în urma propriilor interpretări, ceea ce duce invariabil la o practică neunitară la nivelul instanțelor, fapt ce contravine prevederilor art. 1 alin. (5) și ale art. 21 alin. (3) din Constituție.

19. **Tribunalul Sibiu — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Arată că sintagma „cursul prescripției se întrerupe” din cuprinsul art. 155 alin. (1) din Codul penal este lipsită de previzibilitate. Invocă dispozițiile art. 8 alin. (4) și pe cele ale art. 36 alin. (1) din Legea nr. 24/2000

privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative. Apreciază că dispozițiile art. 23 alin. (12) din Constituție impun garanția reglementării prin lege a incriminării faptelor și stabilirea sancțiunii corespunzătoare și, în mod implicit, obligația legiuitorului de a adopta legi care să respecte cerințele de calitate, care se circumscriu principiului legalității prevăzut de art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală.

20. **Judecătoria Craiova — Secția penală** arată că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, apreciind că trebuie să aplice Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 conform cu considerentele acesteia la cazul dedus judecării. Pentru că există puncte de vedere diferite și pentru că există mai multe sesizări ale Curții Constituționale, instanța judecătorească arată că va sesiza instanța de contencios constituțional cu excepția de neconstituționalitate prin raportare la art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și la art. 1 alin. (5), art. 20, art. 21 și art. 126 alin. (1) din Constituție, pentru ca, în eventualitatea admiterii unei astfel de excepții, inculpatul să beneficieze de egalitate de tratament cu ceilalți inculpați aflați în situații similare, care au înțeles să sesizeze Curtea Constituțională.

21. **Tribunalul Olt — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Pentru început, invocă jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului în ceea ce privește exigențele de claritate și previzibilitate ale legii. Așa fiind, apreciază că sintagma „cursul prescripției se întrerupe” din cuprinsul art. 155 alin. (1) din Codul penal este imprevizibilă și neclară. Această situație își are originea în pasivitatea legiuitorului, care, după publicarea deciziei de admitere, nu a intervenit legislativ astfel cum prevăd dispozițiile constituționale. Arată că Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală, prin Decizia nr. 174 din 15 mai 2019, a interpretat textul de lege criticat în sensul că s-a revenit la reglementarea întreruperii cursului prescripției în condițiile prevăzute de Codul penal din 1969.

22. Or, sub imperiul Codului penal anterior era unanim acceptat că întreruperea cursului prescripției răspunderii penale reprezintă încetarea curgerii termenului prescripției răspunderii penale, prin îndeplinirea de către organele judiciare competente, înainte de împlinirea termenului de prescripție, a oricărui act care, potrivit legii, trebuie comunicat învinutului sau inculpatului în cursul urmăririi penale începute *in personam* și că aceste acte care întrerup prescripția trebuie să fie comunicate învinutului sau inculpatului ori să fi fost efectuate în prezența acestuia. Ca urmare, în faza actelor premergătoare și a urmăririi penale efectuate *in rem*, cursul prescripției răspunderii penale nu se întrerupea. Așa fiind, ca urmare a deciziei de admitere, nu a dispărut din dreptul pozitiv instituția întreruperii cursului prescripției răspunderii penale, ci cauzele de întrerupere trebuie analizate prin raportare la cele statuate de instanța de contencios constituțional, în această categorie fiind incluse doar actele procedurale care îndeplinesc exigențele de previzibilitate, respectând principiul legalității incriminării, respectiv actele de procedură care, potrivit legii, se comunică suspectului/inculpatului.

23. Ca natură juridică, decizia de admitere nu are caracterul unei simple decizii prin care s-a declarat neconstituționalitatea unei norme, pentru a produce efectul unei abrogări atipice, ci acela al unei decizii prin care instanța de contencios constituțional a sancționat lipsa conformității cu Legea fundamentală a unei soluții legislative, pentru stabilirea efectelor acesteia fiind necesar un examen al considerentelor acesteia. Practic, Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 nu se înscrie în tipologia deciziilor simple sau exprese, căci prin dispozitivul ei nu se sancționează neconstituționalitatea integrală sau parțială a unei legi ori a unei ordonanțe, ci doar a unei soluții legislative, ceea ce implică o interpretare a efectelor deciziei. Concluzionând, chiar dacă Decizia Curții Constituționale ar face

parte din categoria deciziilor cu rezervă de interpretare (categorie care nu se limitează la deciziile care includ rezerva de interpretare în mod expres în dispozitiv), textul de lege criticat trebuie să fie concordant cu norma constituțională și din perspectiva clarității și predictibilității acestuia.

24. Judecătoria Brașov — Secția penală apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Pentru început, invocă jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului în ceea ce privește exigențele de claritate și previzibilitate ale legii. Susține că, pe de o parte, formularea unui act normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, iar, pe de altă parte, claritatea și previzibilitatea sunt condiții esențiale ale calității și constituționalității normei juridice. Apreciază că dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal, respectiv sintagma „cursul prescripției se întrerupe”, se prezintă la acest moment într-o manieră total impredictibilă, lipsa de reglementare a cazurilor și a situațiilor în care poate interveni întreruperea prescripției răspunderii penale fiind de natură să confere normei de drept penal, astfel cum este aceasta reglementată în prezent, un caracter neconstituțional. Soluțiile preconizate de acest text normativ nu trebuie aplicate în mod aleatoriu, legiuitorul fiind obligat să stabilească criterii și condiții clare și precise. Or, dispozițiile referitoare la întreruperea cursului prescripției răspunderii penale, astfel cum este reglementat de art. 155 alin. (1) din Codul penal, după publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, nu sunt suficient de clare și explicit stabilite la nivel legislativ, având consecințe directe atât asupra persoanei aflate în ipoteza normei, cât și pentru instanța chemată să aprecieze cu privire la temeinicia și legalitatea solicitărilor.

25. Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori, în dosarele nr. 160D/2020 și nr. 706D/2020, nu și-a exprimat opinia referitor la excepția de neconstituționalitate.

26. Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Arată că art. 155 alin. (1) din Codul penal a mai constituit obiectul controlului de constituționalitate, excepție soluționată prin Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018. Invocând cele statuate în decizia menționată, instanța judecătorească apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

27. Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Pentru început, invocă jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului în ceea ce privește exigențele de claritate și previzibilitate ale legii. Susține că, pe de o parte, formularea unui act normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, iar, pe de altă parte, claritatea și previzibilitatea sunt condiții esențiale ale calității și constituționalității normei juridice. Apreciază că dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal, respectiv sintagma „cursul prescripției se întrerupe”, se prezintă la acest moment într-o manieră total impredictibilă, lipsa de reglementare a cazurilor și a situațiilor în care poate interveni întreruperea prescripției răspunderii penale fiind de natură să confere normei de drept penal, astfel cum este aceasta reglementată în prezent, un caracter neconstituțional. Soluțiile preconizate de acest text normativ nu trebuie aplicate în mod aleatoriu, legiuitorul fiind obligat să stabilească criterii și condiții clare și precise. Or, dispozițiile referitoare la întreruperea cursului prescripției răspunderii penale, astfel cum este reglementat de art. 155 alin. (1) din Codul penal, după publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, nu sunt suficient de clare și explicit stabilite la nivel legislativ, având consecințe directe atât asupra persoanei aflate în ipoteza normei, cât și

pentru instanța chemată să aprecieze cu privire la temeinicia și legalitatea solicitărilor.

28. Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori, în Dosarul nr. 838D/2020, apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Pentru început, invocă jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului în ceea ce privește exigențele de claritate și previzibilitate ale legii. Susține că, pe de o parte, formularea unui act normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, iar, pe de altă parte, claritatea și previzibilitatea sunt condiții esențiale ale calității și constituționalității normei juridice. Apreciază că dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal, respectiv sintagma „cursul prescripției se întrerupe”, se prezintă la acest moment într-o manieră total impredictibilă, lipsa de reglementare a cazurilor și a situațiilor în care poate interveni întreruperea prescripției răspunderii penale fiind de natură să confere normei de drept penal, astfel cum este aceasta reglementată în prezent, un caracter neconstituțional. Soluțiile preconizate de acest text normativ nu trebuie aplicate în mod aleatoriu, legiuitorul fiind obligat să stabilească criterii și condiții clare și precise. Or, dispozițiile referitoare la întreruperea cursului prescripției răspunderii penale, astfel cum este reglementat de art. 155 alin. (1) din Codul penal, după publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, nu sunt suficient de clare și explicit stabilite la nivel legislativ, cu consecințe directe atât asupra persoanei aflate în ipoteza normei, cât și pentru instanța chemată să aprecieze cu privire la temeinicia și legalitatea solicitărilor.

29. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

30. Guvernul, exprimându-și punctul de vedere în Dosarul nr. 584D/2020, face referire la paragraful 34 al Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018, arătând că instanța de contencios constituțional a identificat soluția legislativă conformă cu Legea fundamentală, respectiv cea potrivit căreia cursul prescripției răspunderii penale se întrerupe doar prin îndeplinirea unui act care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului. Complexitatea reglementărilor, precum și necesitatea adaptării controlului de constituționalitate unor deziderate de securitate juridică au determinat ca exercitarea controlului de către Curtea Constituțională să conducă nu doar la pronunțarea unor soluții simple, prin care textele criticate să fie constatate a fi sau nu conforme Legii fundamentale, ci și a unor soluții complexe, prin care se indică inclusiv modul de interpretare a legislației conform Constituției. Deși dispozitivul acestei decizii nu este unul specific unei decizii de interpretare, acesta trebuie corelat cu considerentele, rezultând concluzia că decizia respectivă este una de interpretare prin care Curtea constată că este neconstituțională o anumită soluție legislativă, identificând însă interpretarea conformă Legii fundamentale. Printr-o jurisprudență constantă, Curtea Constituțională a stabilit că atât dispozitivul, cât și considerentele deciziilor sale sunt general obligatorii și se impun cu aceeași forță tuturor subiecților de drept.

31. Pe de altă parte, prin înlăturarea, până la o viitoare intervenție legislativă, a instituției întreruperii cursului prescripției și aplicarea exclusiv a termenelor prevăzute de art. 154 din Codul penal s-ar ajunge la o reducere a intervalului de timp în care se poate realiza tragerea la răspundere penală, fiind afectat echilibrul între dreptul statului de a trage la răspundere penală persoanele care săvârșesc infracțiuni și drepturile persoanelor care beneficiază de prescripibilitatea răspunderii penale; de asemenea, ar fi afectat echilibrul între drepturile persoanelor

inculpate pentru săvârșirea unei infracțiuni și drepturile persoanelor prejudiciate prin comiterea lor. Or, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că prevederile din art. 1 alin. (3) din Constituție, potrivit cărora „România este stat de drept”, impun legiuitorului obligația de a lua măsuri în vederea apărării ordinii și siguranței publice, prin adoptarea instrumentelor legale necesare în scopul prevenirii stării de pericol și a fenomenului infracțional, *cu excluderea oricăror reglementări de natură să ducă la încurajarea acestui fenomen.*

32. Totodată, susține că în cauza de față nu sunt incidente prevederile art. 21 alin. (3) din Constituție și ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale ce reglementează dreptul la un proces echitabil, în condițiile în care obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie o normă de drept penal substanțial, iar nu o reglementare de drept procesual penal, de natură a avea incidență în materia garanțiilor dreptului la un proces echitabil.

33. Prin urmare, se poate aprecia că instanța de contencios constituțional a stabilit că dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal continuă să producă efecte, dar singurele acte care pot avea ca efect întreruperea cursului prescripției răspunderii penale sunt cele care se comunică suspectului sau inculpatului. În aceste condiții nu poate fi susținută lipsa de previzibilitate a textului criticat, cazul de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale fiind reconfigurat prin prisma interpretării Curții Constituționale. Așa fiind, apreciază că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal este neîntemeiată.

34. **Avocatul Poporului**, exprimându-și punctul de vedere în Dosarele nr. 2.741D/2019, nr. 2.743D/2019, nr. 3.129D/2019 și nr. 160D/2020, arată că, prin Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, Curtea Constituțională a constatat că soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea „oricărui act de procedură în cauză”, din cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, este neconstituțională. Instanța de contencios constituțional a statuat că prevederile art. 155 alin. (1) din Codul penal sunt lipsite de previzibilitate și, totodată, contrare principiului legalității incriminării, întrucât sintagma oricărui act de procedură din cuprinsul acestora are în vedere și acte care nu sunt comunicate suspectului sau inculpatului, nepermițându-i acestuia să cunoască aspectul întreruperii cursului prescripției și al începerii unui nou termen de prescripție a răspunderii penale. În concluzie, Curtea Constituțională a constatat că *soluția legislativă anterioară*, prevăzută la art. 123 alin. 1 din Codul penal din 1969, *îndeplinea condițiile de previzibilitate* impuse prin dispozițiile constituționale analizate, întrucât prevedea întreruperea cursului prescripției răspunderii penale doar prin îndeplinirea unui act care, potrivit legii, trebuia comunicat, în cauza în care persoana vizată avea calitatea de învinuit sau inculpat.

35. Susține că deciziile Curții Constituționale pot fi clasificate, în funcție de conținutul lor, în decizii simple sau interpretative. Deciziile interpretative sunt definite ca fiind acele decizii care atribuie normei penale o anumită semnificație, pentru a o face compatibilă cu prevederile constituționale. Prin ele se impune o interpretare obligatorie a unui text de lege. Rațiunea acestor decizii este de a salva de la încetarea aplicabilității un text care are o problemă de constituționalitate, analizând interpretarea acestuia într-o direcție conformă cu dispozițiile Legii fundamentale. Astfel de decizii au avantajul de a nu afecta conținutul normativ al textului controlat, ci doar înțelesul său contrar Constituției. În acest context general, al clasificării deciziilor Curții Constituționale, Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 este mai mult decât o decizie de interpretare (care atribuie normelor criticate o anumită semnificație care le-ar face

compatibile cu Constituția), respectiv este o decizie manipulativă prin care este transformată semnificația legii, pentru a nu lăsa un vid juridic cu consecințe păgubitoare, și o decizie substitutivă care indică norma care trebuie să o înlocuiască pe cea care a făcut obiectul controlului pentru ca principiul constituțional încălcat să fie respectat (este adecvată reglementarea criticată la exigențele constituționale).

36. Dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție consacră efectul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale. Textul constituțional are în vedere toate deciziile, indiferent de tipul acestora, simple sau interpretative. Totodată, art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, stipulează că decizia prin care se constată neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau ordonanță în vigoare este definitivă și obligatorie. În consecință, toate deciziile Curții Constituționale au ca efect obligația organelor de aplicare a legilor de a se conforma acestora, în sensul de a nu aplica dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale, iar în cazul celor interpretative aceste organe trebuie să-și adapteze practica în conformitate cu interpretarea dată normei de către instanța de contencios constituțional. Astfel, în cazul deciziilor interpretative, norma a cărei constituționalitate s-a constatat își va înceta aplicabilitatea numai în ceea ce privește interpretarea neconformă exigențelor constituționale, aceasta urmând a funcționa limitat în sensul în care corespunde acestora. Față de cele de mai sus, apreciază că excepția de neconstituționalitate a art. 155 alin. (1) din Codul penal, astfel cum a fost formulată, este inadmisibilă.

37. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actele de sesizare, punctele de vedere al Guvernului și al Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, notele scrise depuse la dosare, concluziile procurorului, susținerile avocaților și ale autorului excepției prezente în ședința publică, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

38. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

39. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal cu următorul conținut: „*Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză.*”

40. Autorii excepției de neconstituționalitate susțin că textul criticat contravine prevederilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5) potrivit căruia, în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie, art. 11 alin. (1) referitor la dreptul internațional și dreptul intern, art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi, art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 21 alin. (3), potrivit căruia părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, art. 23 alin. (12) referitor la principiul legalității, art. 52 cu privire la dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, art. 124 alin. (3) potrivit căruia judecătorii sunt independenți și se supun numai legii, și art. 126 referitor la instanțele judecătorești. De asemenea, invocă prevederile art. 6 și 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

41. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, prin **Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018, **a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă care prevede întreruperea cursului**

termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea „oricărui act de procedură în cauză”, din cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, este neconstituțională. Cu acel prilej, Curtea, plecând de la premisa potrivit căreia prescripția răspunderii penale aparține dreptului penal material, și nu dreptului procesual penal, fiind o cauză de înlăturare a răspunderii penale, a constatat că dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal instituie o soluție legislativă de natură a crea persoanei care are calitatea de suspect sau de inculpat o situație juridică incertă referitoare la condițiile tragerii sale la răspundere penală pentru faptele săvârșite.

42. Curtea a reținut că prevederile art. 155 alin. (1) din Codul penal sunt lipsite de previzibilitate și, totodată, contrare principiului legalității incriminării, întrucât sintagma „oricărui act de procedură” din cuprinsul acestora are în vedere și acte ce nu sunt comunicate suspectului sau inculpatului, nepermițându-i acestuia să cunoască aspectul întreruperii cursului prescripției și al începerii unui nou termen de prescripție a răspunderii sale penale.

43. Mai mult, Curtea a statuat că Codul penal în vigoare modifică sfera de aplicare a instituției răspunderii penale, în favoarea unui regim juridic mult mai permisiv al organelor judiciare, nu doar prin reglementarea regulii conform căreia orice act de procedură îndeplinit în cauză are ca efect întreruperea cursului termenului de prescripție a răspunderii penale, ci și prin majorarea termenului prescripției speciale, conform art. 155 alin. (4) din Codul penal, la dublul termenului de prescripție prevăzut pentru fiecare categorie de infracțiuni, comparativ cu dispozițiile art. 124 din Codul penal din 1969, care prevedeau împlinirea termenului prescripției speciale dacă termenul de prescripție era depășit cu încă jumătate.

44. Curtea a constatat că soluția legislativă anterioară, prevăzută la art. 123 alin. 1 din Codul penal din 1969, îndeplinea condițiile de previzibilitate impuse prin dispozițiile constituționale analizate în prezenta cauză, întrucât prevedea întreruperea cursului prescripției răspunderii penale doar prin îndeplinirea unui act care, potrivit legii, trebuia comunicat, în cauza în care persoana vizată avea calitatea de învinuit sau inculpat.

45. În acest context, Curtea observă că autorii excepției de neconstituționalitate susțin că **după publicarea Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018, precitată, legiuitorul nu a intervenit, potrivit art. 147 alin. (1) din Legea fundamentală, în sensul punerii de acord a prevederilor declarate ca fiind neconstituționale cu dispozițiile Constituției** și reglementării cazurilor și situațiilor în care poate interveni întreruperea prescripției răspunderii penale, fapt ce a determinat lipsa de claritate și previzibilitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal.

46. Totodată, Curtea reține că **Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală**, prin Decizia nr. 5 din 21 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 381 din 15 mai 2019, a respins ca inadmisibile sesizările formulate, prin care se solicita pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarelor chestiuni de drept: (1) „Dacă, în interpretarea art. 155 alin. (1) din Codul penal, cauza de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale constând în îndeplinirea unor acte de procedură în cauză își produce efectele numai în cazul oricărui act de procedură care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului în desfășurarea procesului penal”; (2) „Dacă actele de procedură îndeplinite anterior publicării în Monitorul Oficial al României a Deciziei nr. 297/26.04.2018 a Curții Constituționale, cu respectarea art. 155 alin. (1) din Codul penal, în forma în vigoare la data efectuării lor, au condus la întreruperea cursului prescripției răspunderii penale în cauzele aflate pe rol”; (3) „Dacă termenul de prescripție se întrerupe prin actele de procedură comunicate inculpatului sau acesta nu se mai întrerupe, nefiind

legiferat în prezent prin ce acte se întrerupe cursul termenului prescripției”; (4) „Dacă actele de întrerupere a cursului termenului prescripției răspunderii penale îndeplinite sub imperiul Codului penal anterior sau al noului Cod penal până la data publicării Deciziei C.C.R. nr. 297/2018 își produc efectele și ulterior acestei decizii”.

47. De asemenea, Curtea constată că, prin Decizia nr. 25 din 11 noiembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 86 din 6 februarie 2020, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** a constatat că practica judiciară referitoare la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal privind întreruperea cursului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză, ulterior publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, este neunitară. În cauză, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** a constatat că nu este întrunită condiția de admisibilitate impusă de art. 471 alin. (1) din Codul de procedură penală, întrucât cererea de recurs nu vizează interpretarea legii, respectiv a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, ci stabilirea efectelor Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 asupra acestui text de lege. În concluzie, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** a respins, ca inadmisibil, recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă **Înalta Curte de Casație și Justiție**, privind „interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal privind întreruperea cursului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză, ulterior publicării în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018”.

48. Analizând cele două decizii ale **Înaltei Curți de Casație și Justiție**, Curtea Constituțională observă că, referitor la Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018, (din punctele de vedere exprimate de procurorul general al Parchetului de pe lângă **Înalta Curte de Casație și Justiție**, de curțile de apel și instanțele din circumscripțiile acestora, de facultățile de drept, de specialiștii consultați etc.) rezultă conturarea a două opinii ce plasează decizia anterior amintită fie în categoria deciziilor de admitere simple/extreme, fie în categoria deciziilor de admitere interpretative/cu rezervă de interpretare.

49. Astfel, calificarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 fie ca simplă, fie ca interpretativă a determinat și asocierea anumitor efecte acestui act al instanței de contencios constituțional, cu consecința apariției unei practici judiciare neunitare. În această privință, Curtea reține că, în literatura de specialitate, deciziile pronunțate de către instanța de contencios constituțional erau împărțite în două categorii, și anume *decizii simple și decizii intermediare*, în această din urmă categorie fiind incluse *deciziile interpretative și deciziile manipulative*. **Deciziile simple**, numite și „decizii extreme”, erau calificate ca acele decizii prin care se constată, după caz, constituționalitatea sau neconstituționalitatea dispoziției legale criticate. În ceea ce privește categoria **deciziilor intermediare**, s-a precizat că aceasta se compune din *deciziile interpretative* (acele decizii în al căror dispozitiv regăsim sintagmele „în măsura în care”, „dacă și în condițiile în care”) și *deciziile manipulative* (acele decizii care sunt mai mult decât deciziile de interpretare, ele propunându-și să transforme semnificația legii, pentru a nu lăsa un „vid juridic” cu „consecințe păgubitoare”).

50. În acest context, Curtea reține că atât practica judiciară, cât și literatura de specialitate au apreciat că stabilirea efectelor deciziilor Curții Constituționale este indisolubil legată de stabilirea naturii/tipologiei deciziei respective. Cu alte cuvinte, s-a considerat că a stabili că o decizie este simplă/extremă sau interpretativă/cu rezervă de interpretare devăluie inclusiv

răspunsul la întrebarea dacă este necesară/obligatorie intervenția legiuitorului pentru a pune de acord cu Constituția, în sensul celor constatate de către instanța de contencios constituțional, a acelor dispoziții constatate ca fiind neconstituționale. Astfel, s-a apreciat că, de regulă, stabilirea naturii de decizie simplă/extremă determină necesitatea/ obligația legiuitorului de a interveni legislativ, pe când atribuirea naturii de decizie interpretativă/cu rezervă de interpretare nu naște o astfel de obligație, ci determină, mai degrabă, o obligație a organelor judiciare (și a celorlalte organe chemate să aplice legea) de a interpreta decizia Curții și de a-i stabili efectele pentru a o aplica la cazul concret.

51. Curtea constată că a reținut în jurisprudența sa constantă că „atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii și se impun cu aceeași forță tuturor subiecților de drept. În consecință, atât Parlamentul, cât și Guvernul, respectiv autoritățile și instituțiile publice urmează, în aplicarea legii criticate, să respecte cele stabilite de Curtea Constituțională în considerentele și dispozitivul prezentei decizii” (Decizia nr. 206 din 29 aprilie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 350 din 13 iunie 2013).

52. Din această perspectivă, Curtea observă că evocarea obligativității atât a dispozitivului, cât și a considerentelor reprezintă o metodă utilizată de instanța de contencios constituțional nu doar în ceea ce privește așa-zisa categorie a deciziilor interpretative/cu rezervă de interpretare, ci în ceea ce privește toate deciziile pronunțate de către aceasta. Astfel, Curtea constată că atât obligativitatea dispozitivului, cât și a considerentelor reprezintă un principiu ce însoțește toate deciziile Curții Constituționale, indiferent de soluția pronunțată prin acestea. Așa fiind, Curtea subliniază faptul că, deși în anumite cazuri o decizie a Curții Constituționale poate fi aplicată la speța dedusă judecării într-un mod conform considerentelor sale, demers pe deplin posibil independent de intervenția legiuitorului, aceasta nu presupune o înlăturare a obligației acestuia din urmă de a interveni legislativ inclusiv în cazul deciziilor interpretative/cu rezervă de interpretare.

53. În acest context, Curtea observă că lipsa de intervenție a legiuitorului în cazul pronunțării unor decizii de admitere (indiferent de tipologia acestora) și implicațiile acestei pasivități, îndeosebi în materie penală, au determinat nașterea unei practici judiciare ce tinde la adoptarea unei soluții de suplینire a competențelor legiuitorului, prin identificarea ansamblului legislativ și aplicarea acestuia, de multe ori prin analogie, la cazul dat. Astfel, încercarea organelor judiciare, justificată de neîndeplinirea de către legiuitor a obligației constituționale prevăzute de art. 147 alin. (1) și (4) din Constituție, de a da un efect normei în forma rămasă după pronunțarea deciziei Curții Constituționale duce de multe ori la o aplicare neunitară a acestei norme.

54. Având în vedere aceste aspecte, Curtea apreciază că, într-adevăr, un element esențial în astfel de situații este **stabilirea naturii deciziei pronunțate de Curtea Constituțională, în sensul încadrării sale fie în categoria deciziilor simple/extreme, fie în categoria deciziilor interpretative/cu rezervă de interpretare. În egală măsură, Curtea constată că este important a stabili în ce măsură norma sancționată prin decizia pronunțată de către instanța de contencios constituțional este aptă să funcționeze fără intervenția ulterioară a legiuitorului, într-o manieră care să nu permită arbitrarul sau o aplicare diferențiată de la caz la caz.** Cu alte cuvinte, trebuie analizat dacă ansamblul legislativ pe care considerentele și dispozitivul unei decizii a Curții Constituționale se grefează oferă toate elementele necesare aplicării acestuia într-un mod previzibil, în ciuda pasivității legiuitorului.

55. Plecând de la aceste premise, Curtea reține că **Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 sancționează „soluția legislativă” pe care textul de lege criticat o conținea, astfel că, aplicând criteriile tradiționale/clasice, aceasta nu va putea fi încadrată în categoria deciziilor interpretative/cu rezervă de interpretare. De altfel, dispozitivul deciziei nici nu cuprinde sintagma specifică unei decizii prin care se stabilește interpretarea constituțională a normei.**

56. În acest context, **în categoria deciziilor prin care instanța de contencios constituțional a sancționat „o soluție legislativă”,** Curtea identifică, după cum urmează: (1) decizii ce se referă la *lipsa din legislație a unor condiții ce trebuie îndeplinite sau a unor situații ce ar fi trebuit prevăzute* [Decizia nr. 22 din 17 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 159 din 3 martie 2017, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că este neconstituțională soluția legislativă reglementată de dispozițiile art. 220 alin. (1) din Codul de procedură penală, care permite luarea măsurii arestului la domiciliu, în condițiile în care anterior inculpatul a fost arestat preventiv sau la domiciliu în aceeași cauză, în lipsa unor temeiuri noi care fac necesară privarea sa de libertate; Decizia nr. 535 din 24 septembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.026 din 20 decembrie 2019, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 589 alin. (1) lit. b) fraza întâi teza a doua din Codul de procedură penală, care exclude bărbatul condamnat care are un copil mai mic de un an de la posibilitatea amânării executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață, este neconstituțională]; (2) decizii ce au în vedere soluția legislativă ce *reiese din utilizarea în cuprinsul unui text a unei sintagme* [de exemplu, Decizia nr. 166 din 17 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 264 din 21 aprilie 2015, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 549¹ alin. (3) din Codul de procedură penală, potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță „în camera de consiliu, fără participarea procurorului ori a persoanelor prevăzute la alin. (2)”, este neconstituțională; Decizia nr. 542 din 14 iulie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 707 din 21 septembrie 2015, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 431 alin. (1) din Codul de procedură penală și s-a constatat că soluția legislativă potrivit căreia admisibilitatea în principiu a contestației în anulare se examinează de către instanță „fără citarea părților” este neconstituțională]; (3) decizii ce sancționează *omisiunea de incriminare a unei fapte* [de exemplu, Decizia nr. 224 din 4 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 427 din 9 iunie 2017, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 335 alin. (1) din Codul penal, care nu incriminează fapta de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier, fără permis de conducere, este neconstituțională]; (4) decizii ce sancționează *lipsa căii de atac* [de exemplu, Decizia nr. 540 din 12 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 841 din 24 octombrie 2016, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 434 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură penală, care exclude atacarea cu recurs în casație a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, ca instanță de apel, este neconstituțională; Decizia nr. 421 din 23 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 661 din 27 iulie 2020, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 146¹ din Codul de procedură penală, care nu permite contestarea legalității măsurii referitoare la

obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane de către persoana vizată de aceasta, care nu are calitatea de inculpat, este neconstituțională; Decizia nr. 244 din 6 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 529 din 6 iulie 2017, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 145 din Codul de procedură penală, care nu permite contestarea legalității măsurii supravegherii tehnice de către persoana vizată de aceasta, care nu are calitatea de inculpat, este neconstituțională].

57. Așa fiind, având în vedere cele anterior expuse, Curtea observă că, *în ceea ce privește deciziile prin care se constată neconstituționalitatea „unei soluții legislative”, există situații în care, în ciuda tăcerii legiuitorului, ansamblul normativ în vigoare oferă toate elementele legislative necesare, fapt ce permite aplicarea acestor norme într-un mod previzibil și unitar.* Luând drept exemplu Decizia nr. 535 din 24 septembrie 2019, Curtea observă că după publicarea acesteia, deși legiuitorul nu a intervenit pentru modificarea textului (a cărui soluție legislativă a fost sancționată din perspectivă constituțională), ansamblul normativ în vigoare permite aplicarea dispozițiilor art. 589 din Codul de procedură penală de către organele judiciare, deoarece acestea prevăd titularii formulării cererii, efectele hotărârii pronunțate, calea de atac etc., reglementare ce face posibilă o aplicare previzibilă a deciziei Curții Constituționale.

58. Pe de altă parte, pot exista situații *în care, în ciuda unei reglementări cuprinzătoare, care, în principiu, ar permite aplicarea previzibilă a normei sancționate prin decizia Curții, acest lucru devine imposibil de realizat în condițiile în care acest deziderat s-ar transforma într-o încălcare a unor drepturi/libertăți fundamentale.* Luând drept exemplu Decizia nr. 224 din 4 aprilie 2017, Curtea observă că legiuitorul nu a intervenit după publicarea acesteia pentru modificarea soluției legislative cuprinse în art. 335 alin. (1) din Codul penal în sensul incriminării faptei de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier, fără permis de conducere. Cu toate că ansamblul normativ în vigoare este susceptibil să permită aplicarea deciziei anterior menționate, acest lucru nu poate fi realizat deoarece s-ar ajunge la încălcarea principiului legalității incriminării infracțiunilor și a pedepselor. În acest sens, prin Decizia nr. 11 din 12 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 479 din 26 iunie 2017, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a admis sesizarea și a stabilit că „în interpretarea noțiunii de «autovehicul», prevăzută de art. 334 alin. (1) din Codul penal și art. 335 alin. (1) din Codul penal, raportat la art. 6 pct. 6 și pct. 30 din O.U.G. nr. 195/2002, modificată și completată prin O.G. nr. 21/26.08.2014, conducerea pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier neînmatriculat/neînregistrat potrivit legii sau de către o persoană care nu posedă permis de conducere nu întrunește condițiile de tipicitate ale infracțiunilor prevăzute de art. 334 alin. (1) din Codul penal, respectiv de art. 335 alin. (1) din Codul penal”.

59. În fine, Curtea observă că *sunt cazuri în care ansamblul normativ în vigoare nu oferă toate elementele legislative necesare aplicării previzibile a normelor sancționate prin deciziile Curții Constituționale care au constatat neconstituționalitatea unor soluții legislative.* Un astfel de exemplu este Decizia nr. 244 din 6 aprilie 2017, prin care Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 145 din Codul de procedură penală, care nu permite contestarea legalității măsurii supravegherii tehnice de către persoana vizată de aceasta, care nu are calitatea de inculpat, este neconstituțională. Or, se poate observa că după publicarea deciziei legiuitorul nu a intervenit pentru modificarea soluției legislative cuprinse în art. 145 din Codul de procedură penală în sensul reglementării aspectelor

esențiale ce țin de exercitarea acestei acțiuni în instanță, astfel că norma sancționată de Curtea Constituțională nu poate produce efecte juridice în sensul celor statuate de instanța de contencios constituțional decât după intervenția legiuitorului.

60. Având în vedere aceste aspecte, Curtea apreciază că ***trebuie stabilit în ce măsură ansamblul legislativ în vigoare este apt să determine o aplicare clară și previzibilă a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, astfel cum acestea au fost sancționate prin Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018.***

61. Mai întâi, Curtea constată că, *prin efectele pe care le produce, Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 împrumută natura juridică a unei decizii simple/extreme, întrucât, constatând neconstituționalitatea faptului că întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale se realiza prin îndeplinirea „oricărui act de procedură în cauză”, Curtea a sancționat unica soluție legislativă pe care dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal o reglementau.*

62. Pe de altă parte, Curtea observă că atât o parte a practicii judiciare, cât și o parte a literaturii de specialitate, plecând de la conținutul paragrafului 34 al deciziei anterior menționate, au apreciat, prin analogie cu dispozițiile din vechiul Cod penal, că, în ceea ce privește cauza de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale constând în îndeplinirea unor acte de procedură în cauză, aceasta își produce efectele numai în cazul oricărui act de procedură care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului în desfășurarea procesului penal.

63. În aceste condiții, Curtea reține că vechiul Cod de procedură penală reglementa la art. 224 instituția actelor premergătoare, care erau efectuate de către organul de urmărire penală în vederea începerii urmăririi penale. De menționat că, potrivit reglementării anterioare, procesul penal nu debuta la momentul începerii urmăririi penale, ci din momentul efectuării actelor premergătoare, etapă în cadrul căreia era permisă efectuarea de acte procedurale. Potrivit art. 228 alin. 1 din Codul de procedură penală din 1968, organul de urmărire penală sesizat în vreunul dintre modurile prevăzute la art. 221 din același act normativ dispunea prin rezoluție începerea urmăririi penale când din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor premergătoare efectuate nu rezulta vreunul dintre cazurile de împiedicare a punerii în mișcare a acțiunii penale prevăzute la art. 10 din același cod. Începerea urmăririi penale, potrivit vechiului Cod de procedură penală, era însoțită de atribuirea calității de învinuit. Astfel, potrivit art. 229 alin. 1 din Codul de procedură penală din 1968, persoana față de care se efectua urmărirea penală se numea învinuit cât timp nu era pusă în mișcare acțiunea penală împotriva sa. Potrivit art. 23 alin. 1 din Codul de procedură penală din 1968, după punerea în mișcare a acțiunii penale, persoana dobânda calitatea de inculpat.

64. Spre deosebire de vechea reglementare, noul Cod de procedură penală reglementează la art. 305 alin. (1), faptul că organul de urmărire penală dispune începerea urmăririi penale cu privire la fapta săvârșită ori a cărei săvârșire se pregătește, chiar dacă autorul este indicat sau cunoscut (urmărire penală *in rem*). Doar atunci când există probe din care să rezulte bănuiala rezonabilă că o anumită persoană a săvârșit fapta pentru care s-a început urmărirea penală și nu există vreunul dintre cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) din Codul de procedură penală, organul de urmărire penală dispune ca urmărirea penală să se efectueze în continuare față de aceasta, care dobândește calitatea de suspect (urmărirea penală *in personam*). Astfel, spre deosebire de vechea reglementare, potrivit căreia începerea urmăririi penale era dispusă cu privire la cauză (adică atât cu privire la faptă, cât și la persoană), potrivit noii reglementări, organul de urmărire penală este obligat să dispună, în condițiile respectării dispozițiilor legale referitoare la sesizarea sa, începerea urmăririi penale cu privire la faptă, iar nu la o anumită persoană. Abia în condițiile prevăzute de art. 305 alin. (3) din Codul de procedură penală se poate dispune urmărirea penală *in personam*, ce are ca efect, printre altele, atribuirea calității de

suspect unei anumite persoane. Punerea în mișcare a acțiunii penale, potrivit art. 309 din Codul de procedură penală, determină atribuirea calității de inculpat persoanei în cauză (suspectului).

65. În acest context, Curtea reține că erau calificate drept cauze de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale constând în îndeplinirea unor acte în cauză, potrivit Codului penal din 1969, următoarele: înmânarea unui exemplar al mandatului de arestare, comunicarea faptei pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală, prezentarea materialului de urmărire penală, citarea părții, comunicarea de copii de pe dispozitivul hotărârii părților care au lipsit atât la judecată, cât și la pronunțare. S-a considerat, totodată, că, deși legea nu prevedea expres, pe lângă actele procesuale comunicate învinutului sau inculpatului, au efect întrerupător de prescripție și actele efectuate în prezența acestora (de exemplu, luarea interogatoriului, ascultarea unui martor, rezolvarea unei cereri de către instanță etc.).

66. Având în vedere aceste considerente, Curtea observă că modalitatea de reglementare a structurii procesului penal este diferită în cele două coduri de procedură penală, noua reglementare renunțând la anumite instituții de drept procesual penal și introducând noi etape procesuale penale cu caracteristici proprii. Așa fiind, Curtea constată că modalitatea de reglementare diferită a procesului penal în cele două acte normative face necesară intervenția legiuitorului, ori de câte ori sunt necesare adaptarea și concilierea opțiunilor legislative/jurisprudențiale anterioare, indicate de către instanța de contencios constituțional, cu noua structură a procesului penal.

67. În continuare, Curtea reține că în Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018, paragrafele 22 și 23, a subliniat necesitatea analizării instituției prescripției răspunderii penale dintr-o dublă perspectivă, această dualitate fiind esențială și în ceea ce privește analiza instituției întreruperii termenului cursului prescripției. Astfel, Curtea a reținut că instituția prescripției răspunderii penale „instituie, pe de o parte, un termen de decădere a organelor judiciare din dreptul de a trage la răspundere penală persoanele care săvârșesc infracțiuni, iar, pe de altă parte, un termen, apreciat de legiuitor ca fiind suficient de mare, pentru ca societatea să uite faptele de natură penală săvârșite și efectele acestora, ca urmare a diminuării treptate a impactului lor asupra relațiilor sociale”. Așa fiind, Curtea a considerat că întreruperea cursului termenului de prescripție a răspunderii penale reprezintă, pe de o parte, o soluție juridică de repunere a organelor judiciare într-un nou termen, integral, de prescripție, în care își pot exercita rolul activ, conferit de dispozițiile art. 5 din Codul de procedură penală, de stabilire a adevărului, în cauzele penale, iar, pe de altă parte, o manieră prin care societatea, prin intermediul organelor statului, aduce la cunoștința suspectului sau a inculpatului că fapta de natură penală pe care a săvârșit-o nu și-a pierdut rezonanța socială avută în momentul comiterii sale. Curtea reține că, deși repunerea în termenul de prescripție este un instrument oferit organelor judiciare, necesar îndeplinirii rolului lor și împiedicării tergiversării soluționării procesului penal prin exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale de către suspect sau inculpat, aceasta nu poate fi convertită într-un instrument care să justifice pasivitatea acestor organe în îndeplinirea obligațiilor lor legale. Prin urmare, Curtea observă că instituția prescripției răspunderii penale are, în egală măsură, rolul de a împiedica tergiversarea realizării urmăririi penale și a desfășurării procesului penal cu consecința tragerii la răspundere penală a persoanelor ce se fac vinovate de săvârșirea faptelor penale.

68. În continuare, Curtea constată că, în paragraful 34 al Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 a evidențiat faptul că soluția legislativă din Codul penal din 1969 îndeplinea exigențele de claritate și previzibilitate, întrucât prevedea întreruperea cursului prescripției răspunderii penale doar prin îndeplinirea unui act care, potrivit legii, trebuia comunicat, în cauza în care persoana vizată avea calitatea de învinuit sau inculpat. Curtea observă însă că indicarea soluției legislative din actul normativ anterior a

avut rol orientativ și, în niciun caz nu i se poate atribui o natură absolută, în sensul obligării adoptării de către legiuitor a unei norme identice cu cea conținută de Codul penal din 1969. Astfel, Curtea subliniază că, deși a sancționat soluția legislativă prevăzută de art. 155 alin. (1) din Codul penal deoarece aceasta prevedea că se poate întrerupe cursul prescripției prin efectuarea de acte procedurale care nu sunt cunoscute suspectului sau inculpatului, prin comunicare sau prin prezența acestuia la efectuarea lor, Curtea nu a impus ca toate actele care se comunică suspectului sau inculpatului sau toate actele care presupun participarea suspectului sau inculpatului să fie privite ca acte care sunt apte să întrerupă cursul prescripției răspunderii penale, stabilirea acestora intrând în competența legiuitorului, cu condiția esențială ca acestea să îndeplinească exigențele menționate de către instanța de contencios constituțional.

69. De altfel, Curtea, în jurisprudența sa, a statuat că Parlamentul este liber să decidă cu privire la politica penală a statului, în virtutea prevederilor art. 61 alin. (1) din Constituție în calitate de unică autoritate legiuitoare a țării. Totodată, Curtea a recunoscut că, în acest domeniu, legiuitorul se bucură de o marjă de apreciere destul de întinsă, având în vedere că acesta se află într-o poziție care îi permite să aprecieze, în funcție de o serie de criterii, necesitatea unei anumite politici penale (Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 517 din 8 iulie 2016, paragraful 66).

70. Tocmai având în vedere sfera de competență a legiuitorului, **Curtea constată că, în paragraful 34 al Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018, a evidențiat reperatele comportamentului constituțional pe care legiuitorul, iar nu organele judiciare, avea obligația să și-l însușească, acesta, în temeiul art. 147 din Constituție, fiind obligat să intervină legislativ și să stabilească clar și previzibil cazurile de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale.** De altfel, prin aceeași decizie, Curtea a indicat ca punct de reper inclusiv jurisprudența Curții Federale de Justiție (Bundesgerichtshof — BGH), care a afirmat în jurisprudența sa că dispozițiile de drept penal care reglementează întreruperea termenului de prescripție se interpretează ca excepții atent definite și, prin urmare, nu se pretează la interpretări extinse; așadar, instanțele obișnuite nu pot, pe propria răspundere, să dezvolte legea prin analogie (conform Deciziilor Curții Federale de Justiție în materie penală, Entscheidungen des Bundesgerichtshofs in Strafsachen — BGHSt 28, 381 <382>; BGH, Ordonanța din 29.09.2004 — 1 StR 565/03 —; Ordonanța din 16.06.2008 — 3 StR 545/07 —; Ordonanța din 10.08.2017 — 2 StR 227/17 —).

71. Or, Curtea observă că, prin tăcerea legiuitorului, identificarea cazurilor de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale a rămas o operațiune realizată de către organul judiciar, ajungându-se la o nouă situație lipsită de claritate și previzibilitate, situație ce a determinat inclusiv aplicarea diferită la situații similare a dispozițiilor criticate (fapt confirmat prin constatarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a existenței unei practici neunitare). Astfel, lipsa de intervenție a legiuitorului a determinat în sarcina organului judiciar necesitatea de a se substitui acestuia prin conturarea cadrului normativ aplicabil în situația întreruperii cursului prescripției răspunderii penale și, implicit, aplicarea legii penale prin analogie. Or, Curtea a statuat constant, în jurisprudența sa, că prevederile art. 61 alin. (1) din Constituție stabilesc că „Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării”, iar competența de legiferare a acestuia cu privire la un anumit domeniu nu poate fi limitată dacă legea astfel adoptată respectă exigențele Legii fundamentale (Decizia nr. 308 din 28 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 309 din 9 mai 2012). Totodată, Curtea a statuat că a permite celui care interpretează și aplică legea penală, în absența unei norme exprese, să stabilească el însuși regula după care urmează să rezolve un caz, luând ca model o altă soluție pronunțată într-un alt cadru

reglementat, reprezintă o aplicare prin analogie a legii penale. Or, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții Constituționale, art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 23 alin. (12) din Legea fundamentală, care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni, prevăd și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie.

72. Așa fiind, Curtea constată că ansamblul normativ în vigoare nu oferă toate elementele legislative necesare aplicării previzibile a normei sancționate prin Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018. Astfel, deși Curtea Constituțională a făcut trimitere la vechea reglementare, evidențiind reperele unui comportament constituțional pe care legiuitorul avea obligația să și-l însușească, aplicând cele statuate de Curte, acest fapt nu poate fi interpretat ca o permisiune acordată de către instanța de contencios constituțional organelor judiciare de a stabili ele însele cazurile de întrerupere a prescripției răspunderii penale.

73. În consecință, Curtea constată că, în condițiile stabilirii naturii juridice a Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 ca decizie simplă/extremă, în absența intervenției active a legiuitorului, obligatorie potrivit art. 147 din Constituție, pe perioada cuprinsă între data publicării respectivei decizii și până la intrarea în vigoare a unui act normativ care să clarifice norma, prin reglementarea expresă a cazurilor apte să întrerupă cursul termenului prescripției răspunderii penale, fondul activ al legislației nu conține vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale.

74. Curtea constată că o astfel de consecință este rezultatul nerespectării de către legiuitor a obligațiilor ce îi revin potrivit Legii fundamentale și a pasivității sale, chiar și în ciuda faptului că deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție semnalau încă din

anul 2019 practica neunitară rezultată din lipsa intervenției legislative. De asemenea, Curtea subliniază că rațiunea care a stat la baza pronunțării Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 nu a fost înlăturarea termenelor de prescripție a răspunderii penale sau înlăturarea instituției întreruperii cursului acestor termene, ci alinierea dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal la exigențele constituționale. Astfel, Curtea observă că termenele de prescripție generală reglementate de dispozițiile art. 154 din Codul penal nu sunt afectate de deciziile Curții Constituționale.

75. În acest context, Curtea constată că situația creată prin pasivitatea legiuitorului, consecutivă publicării deciziei de admitere amintite, reprezintă o încălcare a prevederilor art. 1 alin. (3) și (5) din Legea fundamentală, care consacră caracterul de stat de drept al statului român, precum și supremația Constituției. Aceasta, deoarece prevalența Constituției asupra întregului sistem normativ reprezintă principiul crucial al statului de drept. Or, garant al supremației Legii fundamentale este însăși Curtea Constituțională, prin deciziile pe care le pronunță, astfel că neglijarea constatărilor și dispozițiilor cuprinse în deciziile acesteia determină fragilizarea structurii constituționale ce trebuie să caracterizeze statul de drept (în același sens, Decizia nr. 230 din 28 aprilie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 519 din 26 mai 2022).

76. Așadar, Curtea constată că, în cazul de față, legiuitorul a nesocotit prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, ignorând efectele obligatorii ale Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 cu consecința creării unui viciu de neconstituționalitate mai grav generat de aplicarea neunitară a textului de lege „*cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea*”, care, în mod evident, nu prevede niciun caz de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale. Pentru restabilirea stării de constituționalitate este necesar ca legiuitorul să clarifice și să detalieze prevederile referitoare la încetarea cursului prescripției răspunderii penale, în spiritul celor precizate în considerentele deciziei anterior menționate.

77. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și ale art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi*,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Roland Lucian Stoica în Dosarul nr. 2.380/63/2016 al Tribunalului Dolj — Secția penală, de Ioan Călin Abrudean în Dosarul nr. 1.867/85/2016 al Tribunalului Sibiu — Secția penală, de Marius Gabriel Smaranda în Dosarul nr. 6.010/215/2018 al Judecătorei Craiova — Secția penală, de Anghel Sandu în Dosarul nr. 458/104/2019/a1 al Tribunalului Olt — Secția penală, de Ioan Huntai în Dosarul nr. 11.649/197/2018/a4 al Judecătorei Brașov — Secția penală, de Marius Gabriel Smaranda în Dosarul nr. 1.070/54/2019 al Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori, de Vasile Dumitru în Dosarul nr. 9.928/279/2016 al Curții de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, de Mititelu Adrian Marin în Dosarul nr. 5.997/63/2016 al Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori, de Ștefan Emil Matei în Dosarul nr. 46.638/3/2015 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și de Rodica Vlad în Dosarul nr. 4.708/101/2013 al Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori și constată că dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, Tribunalului Dolj — Secția penală, Tribunalului Sibiu — Secția penală, Judecătorei Craiova — Secția penală, Tribunalului Olt — Secția penală, Judecătorei Brașov — Secția penală, Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori, Curții de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 26 mai 2022.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Daniela Ramona Marișiu

* Cu opinia separată a doamnelor judecător Livia Doina Stanciu și Elena-Simina Tănăsescu, în sensul celei formulate la Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018.

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

GUVERNUL ROMÂNIEI

COMISIA NAȚIONALĂ PENTRU CONTROLUL ACTIVITĂȚILOR NUCLEARE

ORDIN

pentru aprobarea Normei privind cerințele de elaborare și implementare a programului de protecție împotriva radiațiilor ionizante pentru activitatea de transport de materiale radioactive

În conformitate cu prevederile art. 9 alin. (7) din Hotărârea Guvernului nr. 729/2018 privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare, având în vedere art. 5 alin. (1) și art. 35 lit. a) din Legea nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, luând în considerare Referatul de specialitate nr. 20.854 din 7.03.2022, elaborat de Serviciul radioprotecție, deșeurii radioactive și transport,

președintele Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă Norma privind cerințele de elaborare și implementare a programului de protecție împotriva radiațiilor ionizante pentru activitatea de transport de materiale radioactive, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — La data publicării prezentului ordin se abrogă Ordinul președintelui Comisiei Naționale pentru Controlul

Activităților Nucleare nr. 222/2017 pentru aprobarea Normei privind elaborarea și implementarea programului de protecție împotriva radiațiilor ionizante pentru activitatea de transport de materiale radioactive, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 853 din 30 octombrie 2017.

Art. 3. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare,
Cantemir-Marian Ciurea-Ercău

București, 26 mai 2022.
Nr. 104.

ANEXĂ

NORMĂ

privind cerințele de elaborare și implementare a programului de protecție împotriva radiațiilor ionizante pentru activitatea de transport de materiale radioactive

CAPITOLUL I

Scop și domeniu de aplicare

Art. 1. — (1) Prezenta normă detaliază cerințele de elaborare și de implementare a programului de protecție împotriva radiațiilor ionizante aplicat în activitatea de transport de materiale radioactive.

(2) Pentru elaborarea și implementarea programului de protecție împotriva radiațiilor ionizante se poate utiliza orice altă metodologie dacă se dovedește că este cel puțin echivalentă cu cea prevăzută în prezenta normă.

Art. 2. — Prezenta normă se aplică la elaborarea și implementarea programului de protecție împotriva radiațiilor ionizante pentru activitatea de transport materiale radioactive pentru toate operațiile asociate și implicate în mișcarea materialelor radioactive care ar genera expunerea la radiații, după cum urmează:

- ambalarea materialelor radioactive;
- pregătirea coletelor de transport;
- încărcarea și descărcarea coletelor de transport;
- manipularea materialelor radioactive și a coletelor de transport;
- depozitarea în tranzit a coletelor de transport;
- inspecția și întreținerea coletelor de transport.

Art. 3. — În scopul aplicării prezentei norme se utilizează termenii definiți în Legea nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților

nucleare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în reglementările modale ADR (Acordul european referitor la transportul rutier internațional al mărfurilor periculoase), RID (Regulamentul privind transportul internațional feroviar al mărfurilor periculoase), IMDG (Codul pentru transportul internațional maritim de mărfuri periculoase), ADN (Acordul european privind transportul internațional al mărfurilor periculoase pe căile navigabile interioare) și ICAO (Organizația Aviației Civile Internaționale pentru siguranța transportului aerian al mărfurilor periculoase) și în Normele privind cerințele de autorizare a activității de transport materiale radioactive.

Art. 4. — Programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante sau documentele aferente acestuia detaliază cel puțin următoarele aspecte: bazele protecției la radiații, responsabilități, evaluarea dozelor, controlul contaminării radioactive, asigurarea protecției la radiații ionizante, răspunsul la urgențele radiologice, instruirea și pregătirea profesională a personalului, raportarea evenimentelor, sistemul de management.

CAPITOLUL II

Bazele protecției împotriva radiațiilor ionizante

Art. 5. — (1) Cerințele privind protecția împotriva radiațiilor ionizante sunt prevăzute în Normele privind cerințele de bază de securitate radiologică, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății, al ministrului educației naționale și al președintelui Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare

nr. 752/3.978/136/2018. Pentru activitatea de transport se aplică aceleași principii fundamentale de protecție împotriva radiațiilor ionizante ca pentru orice practică care poate conduce la expunerea la radiații, și anume:

a) justificarea unei practici — nicio practică nu poate fi adoptată dacă nu aduce un beneficiu net;

b) limitarea dozei pentru lucrători și populație și limitarea riscului către populație — expunerea lucrătorilor implicați în transport și a populației trebuie să țină cont de limitele de doză prevăzute în Normele privind cerințele de bază de securitate radiologică, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății, al ministrului educației naționale și al președintelui Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare nr. 752/3.978/136/2018; limitarea riscului pentru populație se face prin alegerea corespunzătoare a rutelor de transport;

c) optimizarea protecției împotriva radiațiilor ionizante și a securității radiologice — expunerea lucrătorilor în toate operațiile asociate cu transportul de materiale radioactive trebuie să fie menținută la cel mai scăzut nivel rezonabil, cu luarea în considerare a factorilor economici și sociali (principiul ALARA).

(2) Principiul ALARA este factorul principal care stă la baza stabilirii unui program de protecție împotriva radiațiilor ionizante pentru transportul de materiale radioactive.

CAPITOLUL III Responsabilități

Art. 6. — Întreprinderile implicate în transportul de materiale radioactive sunt expeditorul, transportatorul, destinatarul, organizațiile care manipulează, încarcă și descarcă coletele de transport/materialele radioactive, întreprinderile care desfășoară depozitarea în tranzit, precum și cele care asigură inspecția și întreținerea coletelor de transport.

Art. 7. — În funcție de sistemul de management al fiecărei întreprinderi, programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante este un document sau un set de documente care stabilește măsurile pentru asigurarea protecției la radiații a persoanelor, bunurilor și mediului înconjurător în timpul și ca urmare a operațiunilor auxiliare pe care le presupune transportul materialelor radioactive, conform prevederilor Normelor privind cerințele de bază de securitate radiologică, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății, al ministrului educației naționale și al președintelui Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare nr. 752/3.978/136/2018.

Art. 8. — (1) Fiecare dintre întreprinderile menționate la art. 6 elaborează și implementează propriul program de protecție împotriva radiațiilor ionizante.

(2) Pentru situația în care o întreprindere desfășoară mai multe operații asociate transportului de materiale radioactive dintre cele menționate la art. 2, programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante descrie toate aceste operații.

(3) Operațiile care sunt desfășurate de mai multe întreprinderi sunt descrise în programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante al fiecărei întreprinderi. Programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante descrie modul cum întreprinderile cooperează între ele în implementarea prevederilor programului de protecție împotriva radiațiilor ionizante pentru întreaga activitate de transport.

Art. 9. — Programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante descrie responsabilitățile specifice întreprinderii. Responsabilitățile celor implicați în activitatea de transport sunt prezentate în capitolul 1.4 din ADR/RID/ADN. În art. 12—16, fără a se limita la acestea, sunt detaliate responsabilitățile pentru transportul de materiale radioactive ale expeditorului, transportatorului și cele ale destinatarului. După caz, se identifică și alte întreprinderi cu responsabilități, iar responsabilitățile acestora se detaliază în documentele aferente programului de protecție împotriva radiațiilor ionizante.

Art. 10. — (1) În stabilirea modului cum responsabilitățile prevăzute la art. 9 sunt distribuite în cadrul întreprinderii, întreprinderea identifică persoanele sau departamentele care au responsabilități pentru sarcini comune atât pentru activitatea de transport, cât și pentru alte activități, cum ar fi: instruirea personalului, monitorizarea câmpurilor de radiație, estimarea dozelor de radiații, pregătirea și răspunsul în caz de urgență, raportarea către Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare (CNCAN) și către alte autorități competente, precum și evaluarea periodică a programului de protecție împotriva radiațiilor ionizante.

(2) Pentru situația descrisă în alin. (1), în funcție de sistemul de management al fiecărei întreprinderi și de amploarea activităților pe care le desfășoară, în programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante fie se face trimitere la documentele care descriu sarcinile specifice, fie se elaborează documente proprii pentru transportul de materiale radioactive.

Art. 11. — (1) Pentru anumite aspecte dintre cele enumerate mai jos, dar fără a se limita la acestea, se poate delega responsabilitatea altor persoane din întreprindere care au sarcini specifice:

- a) descrierea materialului expedit;
- b) stabilirea tipurilor de colete utilizate;
- c) stabilirea activității și a izotopilor;
- d) întocmirea declarației expeditorului;
- e) stabilirea etichetelor cu toate informațiile necesare și etichetarea coletelor;
- f) marcarea coletelor;
- g) elaborarea certificatului de conformitate cu limitele de contaminare;
- h) elaborarea informațiilor privind măsurile ce trebuie luate în caz de urgență;
- i) elaborarea condițiilor pentru depozitarea, încărcarea și securizarea coletelor;
- j) alegerea și verificarea mijloacelor de transport;
- k) placardarea mijlocului de transport;
- l) măsurarea debitelor de doză în jurul mijlocului de transport încărcat.

(2) Detalierea aspectelor prevăzute la alin. (1) în programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante, în funcție de sistemul de management al fiecărei întreprinderi și de amploarea activităților pe care le desfășoară, se face ori prin trimitere la documentele care descriu sarcinile specifice ori se elaborează documente proprii pentru transportul de materiale radioactive.

Art. 12. — Expeditorul este responsabil pentru:

- a) ambalarea și etichetarea materialelor radioactive care vor fi transportate, în conformitate cu reglementările aplicabile;
- b) pregătirea documentelor de transport, așa cum este stipulat în reglementările utilizate în activitatea de transport;
- c) furnizarea informațiilor și instrucțiunilor necesare transportatorului pentru încărcare, stivuire, descărcare, disiparea căldurii, evitarea criticității;
- d) verificarea dacă transportatorul deține autorizațiile prevăzute de reglementările în vigoare;
- e) raportarea la CNCAN a oricărei neconformități în ceea ce privește coletul de transport și conținutul radioactiv al acestora.

Art. 13. — Transportatorul este responsabil pentru:

- a) verificarea completitudinii și calității documentației care însoțește coletul;
- b) verificarea informațiilor din scrisoarea de transport și cele din declarația expeditorului pentru mărfurile periculoase, dacă este cazul;
- c) verificarea informațiilor declarate de expeditor privind conținutul radioactiv al containerului;
- d) identificarea etichetelor și stabilirea modului de depozitare, încărcare și transport, conform prevederilor etichetelor;

e) încărcarea, manipularea, transportul și depozitarea intermediară a coletelor, după caz;

f) descărcarea coletelor și a containerelor de transport de marfă, aplicarea procedurilor de urgență în cazul unui incident apărut în timpul încărcării, transportului, descărcării sau depozitării unui colet;

g) raportarea la CNCAN a oricărei neconformități în ceea ce privește coletul de transport și conținutul radioactiv al acestora.

Art. 14. — Transportatorul respectă toate instrucțiunile de manipulare, transport, stivuire și descărcare detaliate în documentația de transport remisă de către expeditor. Aceasta poate conține informații precum:

a) instrucțiuni operaționale pentru încărcare, stivuire, transport și descărcare, precum și orice dispoziții speciale de stivuire pentru dispunerea în siguranță a căldurii;

b) restricții privind modul de transport și oricare instrucțiuni de rutină necesare;

c) aranjamente de urgență specifice încărcăturii.

Art. 15. — Destinatarul este responsabil pentru:

a) verificarea conformității coletelor și a conținutului acestora cu documentele de transport furnizate de transportator;

b) raportarea la CNCAN a oricărei neconformități în ceea ce privește coletul de transport și conținutul radioactiv al acestora.

Art. 16. — Destinatarul nu trebuie să refuze coletele cu materiale radioactive. Orice neconformitate se raportează la CNCAN.

CAPITOLUL IV Evaluarea dozei

SECȚIUNEA 1

Evaluarea și calculul dozei

Art. 17. — Evaluarea dozei reprezintă calculul dozei de radiații pe care o persoană ar putea să o primească în timp ce efectuează anumite operații de transport din cele menționate la art. 2. Evaluarea dozei trebuie să țină cont de două principii fundamentale de radioprotecție:

a) identificarea cauzelor expunerilor și a dozelor rezultate în condițiile de rutină și normale de transport;

b) estimarea dozelor primite de către lucrători, tipul expunerilor, externă sau internă sau ambele.

Art. 18. — Pentru evaluarea dozelor datorate expunerii la radiații a lucrătorilor în timpul transportului trebuie să se ia în considerare următoarele: numărul și tipul coletelor, categoria coletelor și indicii de transport pentru categoria respectivă, radionuclizii, timpul de expunere, debitul dozei, frecvența operațiunii, volumul transportului, durata de depozitare și de transport, utilizarea coletelor sau a containerelor de transport, necesitatea stocării în tranzit, folosirea diferitelor moduri sau mijloace de transport și modul de stivuire în mijlocul de transport.

Art. 19. — Expunerea personalului trebuie menținută la cel mai scăzut nivel rezonabil, fără a se limita la, prin:

a) creșterea distanței dintre lucrători și colete cât mai mult posibil;

b) minimizarea numărului de lucrători în vecinătatea coletelor;

c) utilizarea unui cărucior pentru a căra coletele de la magazie către zona de încărcare;

d) păstrarea coletelor în celule/module ecranate în camera de depozitare, cât mai mult timp posibil, înainte de a fi încărcate.

SECȚIUNEA a 2-a

Monitorizarea radiologică

Art. 20. — Monitorizarea radiologică include următoarele elemente:

a) monitorizarea coletelor și a mijloacelor de transport pentru a se asigura că limitele pentru debitele de doză la peretele coletului și la peretele mijlocului de transport și contaminarea de suprafață sunt respectate;

b) monitorizarea locului de muncă pentru a demonstra existența condițiilor satisfăcătoare de muncă și respectarea cerințelor de reglementare;

c) monitorizarea individuală pentru a se asigura respectarea principiilor de radioprotecție privind limitele de doză pentru lucrători și pentru persoanele din populație;

d) înregistrarea și raportarea expunerilor: dozele anuale trebuie înregistrate și păstrate, pentru a se verifica dacă activitatea de monitorizare a fost realizată corect și cu frecvența necesară. Înregistrările trebuie să includă metoda de evaluare a dozelor.

SECȚIUNEA a 3-a

Metode de estimare a dozelor

Art. 21. — Metodele de estimare a dozei efective sunt stabilite în conformitate cu domeniul de aplicare al programului de protecție împotriva radiațiilor ionizante și pot include evaluarea dozei datorate expunerii externe și evaluarea dozei datorate expunerii interne.

Art. 22. — Expunerea externă a lucrătorilor depinde de:

a) debitul dozei datorat coletului, ambalajului exterior, coletului de transport marfă sau mijlocului de transport;

b) perioada de expunere;

c) distanța până la colet, ambalaj exterior sau mijloc de transport;

d) orice mijloc de ecranare suplimentar utilizat.

Art. 23. — Expunerea internă a lucrătorilor depinde de:

a) concentrația materialelor radioactive din aer;

b) contaminarea de suprafață nefixată.

CAPITOLUL V

Controlul contaminării radioactive

Art. 24. — Pentru a preveni răspândirea contaminării radioactive și pentru a se asigura că, în condiții de transport de rutină, contaminarea de suprafață este la cel mai scăzut nivel posibil și sub limitele de contaminare prevăzute în reglementări, trebuie efectuată monitorizarea de rutină sau periodică a contaminării de suprafață a coletelor, componentelor, echipamentelor, mijloacelor de transport și/sau a lucrătorilor.

Art. 25. — Programele de monitorizare a contaminării de suprafață se realizează astfel încât să contribuie la:

a) detectarea scurgerilor din colete sau a abaterilor de la procedurile de operare;

b) furnizarea de informații pentru estimarea expunerii interne, precum și pentru stabilirea măsurilor corective și pentru revizuirea procedurilor operaționale.

Art. 26. — Frecvența de monitorizare trebuie să fie proporțională cu probabilitatea de contaminare de suprafață în operațiile de transport.

Art. 27. — Programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante trebuie să identifice criteriile aplicabile pentru controlul contaminării de suprafață atât cea fixată, cât și cea nefixată, în zonele de lucru și la nivelul coletelor, mijloacelor de transport și echipamentelor.

Art. 28. — (1) Monitorizarea de rutină pentru contaminarea de suprafață constă în monitorizarea unei părți reprezentative din suprafața unui colet.

(2) Alegerea tehnicilor de monitorizare depinde de tipul de materiale radioactive și de tipul izotopilor.

(3) Pentru situația în care se transportă numai materiale radioactive sub formă specială, nu este necesară monitorizarea contaminării de suprafață de rutină a mijloacelor de transport și a echipamentelor.

CAPITOLUL VI

Asigurarea protecției la radiații ionizante

SECȚIUNEA 1

Izolarea/Segregarea și alte măsuri de protecție

Art. 29. — (1) Programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante trebuie să conțină reguli care să conducă la reducerea expunerii pentru toți lucrătorii, cum ar fi plasarea coletelor la o anumită distanță de lucrători sau depozitarea acestora în zone depărtate, izolate sau neocupate dintr-un depozit.

(2) Programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante trebuie să conțină reguli speciale pentru lucrătorii care manipulează colete din categoria II-GALBEN sau III-GALBEN.

Art. 30. — Coletele și ambalajele exterioare, containerele de transport care conțin materiale radioactive, precum și materialele radioactive neambalate trebuie să fie segregate în timpul transportului și al depozitării în tranzit, astfel:

a) pentru persoanele expuse profesional, în zonele de ședere permanentă, distanțele de segregare se calculează utilizând o valoare maximă a dozei de 5 mSv într-un an și modele conservative;

b) pentru persoanele din populație, în zonele de acces obișnuit, distanțele de segregare se calculează utilizând o valoare maximă a dozei pentru persoana reprezentativă de 1 mSv într-un an și modele conservative;

c) pentru filmele fotografice nedevopate, distanțele de segregare se vor calcula utilizând ca și criteriu o valoare maximă de 0,1 mSv pe expediție pentru iradierea filmului nedevopat în timpul transportului materialelor radioactive;

d) pentru alte mărfuri periculoase, materiale radioactive vor fi separate cu respectarea prevederilor ADR/RID/AND, respectiv IT-OACI.

SECȚIUNEA a 2-a

Limitarea timpului de expunere

Art. 31. — Întreprinderea evaluează periodic procedurile de lucru pentru a identifica posibilele modificări ce se impun în scopul de a reduce timpul pe care lucrătorul îl petrece în vecinătatea coletelor și, în consecință, reducerea expunerii acestora. Fără a se limita la acestea, astfel de măsuri pot fi:

a) pregătirea documentelor de transport într-o zonă cu un fond natural scăzut, și nu în apropierea coletului;

b) efectuarea de măsurători ale indicelui de transport și debitului dozei la suprafața coletelor prin mijloace automate;

c) folosirea unor mijloace mecanice, precum stivuitoare sau cărucioare de transport pentru a transporta coletele la și de la mijlocul de transport, pentru a nu fi transportate individual în brațe;

d) planificarea lucrului astfel încât încărcarea sau descărcarea coletelor într-un sau dintr-un mijloc de transport să se efectueze într-un timp cât mai scurt.

SECȚIUNEA a 3-a

Utilizarea de ecrane și tehnici de ecranare

Art. 32. — Întreprinderea poate considera posibilitatea de a micșora expunerea lucrătorilor prin instalarea de ecrane între aceștia și zona cargo/zona cu colete sau prin instalarea de ecrane între zonele de lucru și zonele de stocare sau încărcare și descărcare a coletelor.

Art. 33. — Acolo unde este posibil, coletele trebuie să fie aranjate, atât în zonele de depozitare, cât și în mijloacele de transport, astfel încât cele care generează debite de doză mai mari să fie așezate cât mai departe de lucrători.

SECȚIUNEA a 4-a

Zone controlate și zone supravegheate

Art. 34. — (1) Măsurile de control asociate zonelor controlate și zonelor supravegheate, așa cum sunt acestea definite în Normele privind cerințele de bază de securitate radiologică, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății, al ministrului educației naționale și al președintelui Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare nr. 752/3.978/136/2018, trebuie implementate și în transportul de materiale radioactive. Un mijloc de transport în mișcare nu este considerat o zonă controlată, însă pot fi considerate zone controlate cele din interiorul mijlocului de transport.

(2) În timpul depozitării în tranzit, zonele controlate și zonele supravegheate sunt comune.

Art. 35. — Pentru transportul rutier, în timpul opririlor programate și neprogramate, precum și al opririlor de peste noapte trebuie prevăzute măsuri de control care trebuie descrise în programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante.

Art. 36. — Coletele sau ambalajele exterioare din categoriile II-GALBEN sau III-GALBEN nu vor fi transportate în compartimente ocupate cu pasageri, cu excepția compartimentelor rezervate numai pentru supraveghetorii special împuterniciți pentru a însoți aceste colete sau ambalaje exterioare.

Art. 37. — Pentru a minimiza expunerea conducătorului auto, la încărcare, toate coletele, în special cele cu indice de transport mare, ar trebui amplasate în compartimentul de mărfuri în partea din spate a vehiculului și încărcate ultimele.

CAPITOLUL VII

Răspunsul în situații de urgență

Art. 38. — În funcție de sistemul de management al fiecărei întreprinderi, programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante trebuie să prevadă măsuri sau să includă documente de tipul plan sau procedura de răspuns în situații de urgență. Acestea trebuie să acopere orice tip de urgență sau alte situații neobișnuite, precum pierderi sau livrări incorecte de colete, colete nerevendicate sau colete găsite.

Art. 39. — Programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante trebuie să cuprindă cel puțin următoarele informații:

a) numele persoanei responsabile cu răspunsul în caz de urgență, din partea transportatorului;

b) numărul de telefon la care această persoană poate fi apelată 24 de ore/zi, 7 zile/săptămână;

c) orice alte informații relevante cu privire la planul de răspuns în caz de urgență, necesare transportatorului, pentru cazul în care transportă materiale nucleare.

Art. 40. — Planul/Procedura de răspuns în situații de urgență descrie măsurile care trebuie luate în caz de urgență în scopul minimizării riscurilor asociate incidentelor și accidentelor apărute în timpul transportului și asigurării unui răspuns prompt și adecvat la astfel de evenimente.

Art. 41. — Planul de răspuns la urgență trebuie să facă trimitere la măsurile imediate ce trebuie luate în cazul unei urgențe în timpul transportului. Instrucțiunile în cazul situațiilor de urgență pentru personalul transportatorului trebuie să fie simple, clare și cu răspundere limitată. Expeditorul poate sprijini

transportatorii cu privire la procedurile sau accesul la măsurile corespunzătoare care trebuie urmate în timpul transportului.

Art. 42. — Planul de răspuns la urgență trebuie să conțină mecanismul de contactare imediată a unei persoane informate și instruite corespunzător privind procedurile de radioprotecție, pentru a evalua starea materialului radioactiv implicat și pentru a stabili modul lor de gestionare.

Art. 43. — Cu excepția cazurilor în care viețile personalului salvator sunt puse în pericol, persoanelor care sunt sau pot fi în mod serios vătămate li se va acorda imediat îngrijire medicală, fără a ține seama de prezența materialului radioactiv scurs/împrăștiat.

Art. 44. — Planul de răspuns la urgență trebuie să prevadă o analiză post-incident, atât a incidentului propriu-zis, cât și a răspunsului, pentru a stabili măsurile care pot fi luate în vederea minimizării posibilității de apariție a unui incident similar în viitor și de a îmbunătăți răspunsul la orice astfel de incident.

Art. 45. — (1) În cazul unui incident apărut în timpul stocării, transportului, încărcării sau al descărcării de materiale radioactive, trebuie să fie puse în aplicare cel puțin următoarele măsuri:

- a) să se acorde primul ajutor sau ajutor medical de urgență persoanelor aflate în pericol;
- b) să se evalueze riscul sau existența unui incendiu și să se utilizeze stingătoarele de incendiu, dacă este cazul;
- c) să fie chemat specialistul în radiații ionizante, pentru expertiză sau ajutor, după caz;
- d) să se păstreze liniile de comunicații/telefonice deschise;
- e) cu ajutorul și sub directa îndrumare a specialistului în radiații ionizante să se curețe zona afectată și să se colecteze, după caz, coletele deteriorate și deșeurile radioactive;
- f) să se obțină o fișă de monitorizare de la responsabilul cu protecția radiologică sau de la un expert în protecție radiologică în radiații ionizante prin care să se confirme că zona afectată este sigură pentru a fi utilizată în continuare;
- g) să se reînceapă activitatea;
- h) să se organizeze depozitarea în siguranță a deșeurilor radioactive, așa cum este recomandat de către responsabilul cu protecția radiologică;
- i) să fie notificată CNCAN cu privire la incident.

(2) Măsurile prevăzute la alin. (1) trebuie să fie afișate vizibil în zona de depozitare, în zona de încărcare a vehiculului și în interiorul vehiculului, astfel încât, în lipsa persoanei responsabile, oricare altă persoană responsabilă să fie în măsură să aplice aceste măsuri.

CAPITOLUL VIII

Instruirea și pregătirea profesională a personalului

Art. 46. — Instruirea și pregătirea profesională a personalului trebuie să țină seama de specificul activităților și al sarcinilor și să includă o descriere detaliată a acțiunilor și a măsurilor de protecție care trebuie luate atât în timpul activităților normale de lucru, cât și în cazul unui accident.

Art. 47. — Instruirea și pregătirea profesională a personalului urmează o abordare gradată, prin care cantitatea, tipul și complexitatea pregătirii vor fi direct proporționale cu natura, gradul de pericol, tipul și complexitatea sarcinilor de serviciu specifice activității de transport materiale radioactive.

Art. 48. — (1) Instruirea și pregătirea profesională a personalului trebuie să includă informații privind radiațiile ionizante și efectele acestora asupra persoanelor, principiile de

bază ale protecției împotriva radiațiilor ionizante și, unde este cazul, aspecte legate de utilizarea echipamentelor dozimetrice sau cele de monitorizare a radiațiilor.

(2) Frecvența instruirii trebuie să țină seama de natura și gradul riscului asociate activităților desfășurate.

Art. 49. — Pregătirea se asigură pe trei niveluri de bază:

- a) pregătire generală de conștientizare;
- b) pregătire specifică funcției;
- c) pregătire în domeniul securității nucleare/radiologice, inclusiv în ceea ce privește răspunsul în caz de urgență.

Art. 50. — Pregătirea personalului trebuie să dovedească că toate părțile implicate în transport sunt în măsură să îndeplinească/să exercite următoarele atribuții:

- a) elaborarea documentelor de transport;
- b) pregătirea coletelor;
- c) măsurătorile debitelor de doză și ale indicilor de transport;
- d) realizarea etichetelor și aplicarea acestora pe colete;
- e) încărcarea coletelor în vehicul;
- f) segregarea/păstrarea distanței între colete;
- g) aplicarea procedurilor de urgență.

Art. 51. — Pregătirea personalului implicat în transportul de materiale radioactive trebuie să țină cont și de cerințele aplicabile emise de Ministerul Transporturilor și Infrastructurii pentru fiecare mod de transport și va constitui subiectul activității de recalificare conform reglementărilor specifice. În funcție de sarcinile specifice ale fiecărui angajat implicat în activitatea de transport de materiale radioactive, obiectivele pregătirii personalului trebuie să includă:

- a) elaborarea documentelor de transport;
- b) pregătirea coletelor;
- c) măsurătorile debitelor de doză și calculul indicilor de transport;
- d) realizarea etichetelor și aplicarea acestora pe colete;
- e) încărcarea coletelor în vehicul;
- f) segregarea/păstrarea distanței între colete;
- g) aplicarea procedurilor de urgență.

CAPITOLUL IX

Sistemul de management

Art. 52. — Programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante este considerat un obiectiv al sistemului de management. Întreprinderea trebuie să elaboreze, să implementeze și să mențină un sistem de management în toate operațiile asociate și implicate în mișcarea materialelor radioactive de la producerea ambalajelor până la descărcarea coletelor.

Art. 53. — (1) Obiectivul sistemului de management este de a demonstra că cerințele de securitate radiologică și de protecție împotriva radiațiilor ionizante prevăzute în reglementări specifice sunt transpuse în practica de transport materiale radioactive.

(2) Sistemul de management cuprinde elemente de control și de inspecție pentru toate operațiile implicate în transportul de materiale radioactive.

CAPITOLUL X

Dispoziții finale

Art. 54. — Programul de protecție împotriva radiațiilor ionizante pentru activitățile de transport materiale radioactive autorizate de către CNCAN rămâne valabil până la expirarea autorizației.

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2022 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.380	380	138
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2022 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	100 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
 C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Biroului pentru relații cu publicul este:

Str. Parcului nr. 65, intrarea A, sectorul 1, București; 012329.
 Tel. 021.401.00.73, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
 Pentru publicări, încărcăți actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro/brp/>

